

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

37. An sit licitum iudicibus saecularibus per viam violentiae cognoscere causas Ecclesiasticas? Et an Summus Pontifex, & alij hanc praxim approbent, vel saltem ex consuetudine immemorabili, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

dotam. Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 18. num. 139. Ioan. de Henia in Curia Philippica 3. part. 1. §. 5. numero. 34. Grall. de off. Cler. eff. 1. numero. 300. & alij.

2. Neque talem vim & cognitionem audent improbare doctissimi Theologi, vt Rodriquez in summa tom. 1. cap. 155. num. 8. Ioan. Valerus in differentiis vrisque fori ver. peccatum, differ. 3. num. 3. Ioan. de la Cruz in Direct. conscient. part. 1. praecep. 8. g. 3. art. 1. dub. 3. concl. 3. & de statu Relig. lib. 1. c. 6. art. 2. dub. 2. concl. 1. Hieronymus Llamas in Instruct. Confess. part. 1. c. 7. §. 19. Henricus lib. 14. c. 12. num. 6. & lib. 3. cap. 16. n. 4. in Gloss. litt. A, nouissime Anguiano tract. de de legib. tom. 1. lib. 2. contr. 17. n. 95. cum alijs. Et addunt pro hac firmanda sententia cap. Regum. 23. quast. 5. vbi habetur, quod regum est per vim oppressos à manibus violentorum, & calumniantium liberare, ac iniurias repellere, & cap. filijs, vel nepotibus. 17. quast. 7. Iudices verò hanc vim repellentes, asserunt, id non efficere per vim iurisdictionis, sed per vim iustae defensionis.

3. Sed hanc opinionem explosam esse video eommuniter à Theologis; & ideo illam reprobant Suarez contra Regem Anglia. lib. 4. c. 34. num. 30. Layman in Theol. moral. lib. 4. tract. 9. cap. 4. n. 4. Azorius part. 1. lib. 5. c. 12. & 14. Reginaldus tom. 1. lib. 9. c. 22. num. 341. Duardus in Bull. Coen. lib. 2. canon. 14. quast. 9. Bonacina de legib. dif. 10. g. 2. pan. 1. §. 1. n. 10. Altherius de censuris, tom. 1. dif. 15. lib. 5. cap. 3. fol. mihi 669. col. 2. Filliueus tom. 1. tract. 16. cap. 8. & 10. Ioan. de Maldetiaga tract. de Senat. cap. 39. Sayrus de censuris, lib. 3. cap. 18. n. 6. Coriolanus in Bulla Coenae, excommunic. 14. fol. mihi 927. Idem etiam docet nouissime ex Hispanis Iuriconsultis doctus Barbof. in collect. lib. 1. decret. tit. 2. Ecclesia S. Maria, de constitut. num. 1. & alij. Et ratio est: quia Clericus coram Episcopo, & Episcopus coram Archiepiscopo conueniri debet; ex cap. sacro de sent. excommunic. & ad reprimendum, de officio Ordinar. Archiepiscopus conuenitur coram Primatè ex cap. antiqua. de privileg. Primas coram Romano Pontifice, vel coram Legato Summi Pontificis ad eam Prouinciam misso. Et ideo oppressus à Prælato inferiore potest recurrere ad superiorem, non verò adire laicale Tribunal; maxime, quia Canones interdicit ab Ecclesiasticis Iudicibus ad laicos appellare vt habetur in cap. qualiter, & quando de iudicijs. & cap. si quis Clericum. & cap. Clericum 11. q. 1. Ceteras rationes videbis apud citatos Doctores.

4. Sed ego in controuersia tam graui, putò non esse recedendum ab hac sententia Theologorum, quamuis non videatur spernenda aliquorum obseruatio, qui putent, tunc aliquem, cui violentia inferatur, posse adire Iudicem laicum, quando ad talem vim reprimendam, Iudex Ecclesiasticus non adesset seu, si adesset, nollet reprimere. Et ita docent, non solum Iuriconsulti, sed etiam doctissimi Theologi, & in primis Episcopus Antuerpiensis: Ioannes Malderus in part. 2. quast. 96. art. 4. fol. mihi 407. qui etiam addit, posse in tali casu Iudicem laicum inspicere Acta ad eum finem, vt constet de iniuria facta in negotiatione appellationis: quia, qui potest defendere, potest etiam illa, sine quibus defensio fieri non potest. Adde, quòd inspectio Actorum per se non est actus iurisdictionis: nam arbitantes ea inspicere possunt. Et ita hanc sententiam docent etiam Portell. in addit. ad dubia regul. in sine Operis, verb. appellare num. 3. vbi sic asserit: [Religiosus, si per appellationem, vel alia via intra ordinem, potest vitare vim sibi iniuste illatam, incurret censuras, si ad Iudices saeculares recurrat. Si verò neque sit locus appellationi, vel illa non recipiatur, & Superior, ad quem posset recurrere,

longè distet, ita vt non possit illum adire instante grauamine, vel etiam cepto; & sic iniuste illato, arbitrio boni viri; tunc credo, posse Religiosum, vel Clericum recurrere ad Principem saecularem, qualis est Rex, non tanquam appellantiem ad Iudicem competentem; sed solum vt sibi succurrat in illo grauamine iniusto; tollendo vim sibi factam modo; quòd licite potest imperando; scilicet, vel suadendo Prælato, vt vel abstineat à vi iniusta, vel det locum appellationi; vel Iudices nòuos assignet. Et per hoc Religiosus recurrans ad Principem saecularem cum praedictis circumstantiis, nullam censuram Bullae Coenae, vel alterius Bullae incurret.] Ita Portell. cuius sententia sequitur est etiam doctus Soufa ex Dominicanorum familia in Bull. Coenae. 15. dist. 78. n. 2. & seq. vbi probat, non Iudices laicos vim auferre, nisi prius Ecclesiasticis Iudicibus superiores ad eos, qui violentiam inferunt, succurrere requisiti nolint; quando tamen omni medio ordinario praemisso non est alia via repellendi vim à Iudice Ecclesiastico factam, vel quando periculum est in mora, licitum est Iudici saeculari causam Ecclesiasticam ad se aduocare, & violentiam auferre.

5. Ex quibus apparet, vix aut nunquam, moraliter occurrere casu iustae defensionis in hac materia pro Iudice laico, vt recte notauerunt Azorius, Bonacina, & alij. Et multò minus, tam facile occurrere, vt quidam Iuriconsulti volunt. Deinde apparet, non rectè dici in hac materia ab aliquibus Iuriconsultis, quòd etià tunc, quando adiri potest per eum, qui se grauatim existimat à Iudice Ecclesiastico, alius Iudex Ecclesiasticus superior, possit nihilominus auctoritatem suam interponere Iudex laicus, quasi in casu isto adhuc locus sit praueentioni. Restat modo respondere ad Canones, quos pro prima sententia afferbant Iuriconsulti; & hoc in sequenti resolutione faciemus

Quae hic est infra Ref. 59. & in alijs eius not.

RESOL. XXXVII.

An sit licitum iudicibus saecularibus, per viam violentiam cognoscere causas Ecclesiasticas?

Et an Summus Pontifex, & alij hanc praxim approbent, vel saltem ex consuetudine immemorabili, vel conimata cum fama privilegij?

Et notatur, quòd si pro facto Prælati, & iudicis Ecclesiastici sit aliqua opinio probabilis inter doctores, qui cum licite possit illam sequi, reuerantunc nullam vim, aut iniuriam faciat subdito si illam sequatur, ac proinde non poterit recurrere tanquam vi oppressus ad iudicem saecularem, etiamsi opinio pro subdito sit probabilior? Ex part. 5. tract. 1. Ref. 13.

§. 1. **A** Ngot actum agere: nam, in p. 1. tr. 1. ref. 13. Sup. hoc in Ref. praeterior hoc facere defensionis causa, nam nouissime contra me negatiuam sententiam docentem insurgit Castillo Soto maior tom. 7. de Tertis, c. 41. n. 180. Sed docto Hispano recentiori praeter alios DD. vbi supra. à me relatos alios non minus doctos & neotericos Hispanos opponam, & hi sunt, me citato, Barbofa de iure Eccles. lib. 1. cap. 39 §. 2. num. 185. & Castrus Palaua tom. 2. dist. onic. punct. 12. num. 5. Nam ad veritatem sententiae Sotomaioris, necessarium esset claram adesse violentiam, quod tamen non contingit; non enim iudices saeculares sciunt Prælatum violentiam facere subdito litiganti, negando appellationem, terminos approbatorios &c. quousque processum examinant, & acta cognoscunt. Ergo prius vsurpant cognitione causae spiritualis, quam illis de violentia constet. Ergo non titulo defensionis procedere possunt. Item, qui

Sup. hoc infra in Ref. 38. in fine.

Sup. hoc in Ref. praeterior hoc facere defensionis causa, nam nouissime contra me negatiuam sententiam docentem insurgit Castillo Soto maior tom. 7. de Tertis, c. 41. n. 180. Sed docto Hispano recentiori praeter alios DD. vbi supra. à me relatos alios non minus doctos & neotericos Hispanos opponam, & hi sunt, me citato, Barbofa de iure Eccles. lib. 1. cap. 39 §. 2. num. 185. & Castrus Palaua tom. 2. dist. onic. punct. 12. num. 5. Nam ad veritatem sententiae Sotomaioris, necessarium esset claram adesse violentiam, quod tamen non contingit; non enim iudices saeculares sciunt Prælatum violentiam facere subdito litiganti, negando appellationem, terminos approbatorios &c. quousque processum examinant, & acta cognoscunt. Ergo prius vsurpant cognitione causae spiritualis, quam illis de violentia constet. Ergo non titulo defensionis procedere possunt. Item, qui

qui titulo defensionis procedit, facto ipso violentiam repellit, non veritatis indagazione, quia defensio non est iurisdictionis actus in subditum, sed executio iuris à natura concessi cuilibet homini, ut alterum defendat: at iudices sæculares causas ad se aduocando, non factio violentiam repellunt, si aliqua inest; ergo illis non licet hoc modo Clericum defendere. Item, Ecclesiasticis iudicibus non est concessum laicum querelantem de suo iudice: ad iudicium vocare, quia nemini datum est, alienam iurisdictionem usurpare, & in alienis causis se immiscere, ergo secularibus iudicibus hoc datum esse non potest: minorem enim potestatem habent iudices sæculares ad corrigendos defectus iudicum Ecclesiasticorum, quam è contra. Hæc omnia Castrus Palaus, quæ infra magis confirmabo.

2. Deinde istos appellantes, quos *oppressos* vocant aduersarij, vel sua possessione, v. g. spoliantur, vel turbantur in eadem. Primo casu ordinarium habent remedium intra annum, ut ante omnem contentionem restituantur, *cap. i. de restit. spol. possessio- rium* quoque remedium ordinarium competit, *l. i. ff. de vi & vi arm.* Insuper & secundo casu, remedium quoque ordinarium competit, *S. retinenda, S. sed in- uerdicto, Infit. de interd.* ergo cum siue vno, siue altero modo appellantes turbentur, remedia habeant ordinaria, quare iniquè concedendum est extraordinarium, quale est de quo loquimur, contra *l. in cau- sa, ff. de minoribus*, ibi, *Non debet ei tribui extraordi- narium.* Sed vrget Castillo, Sotomaior, & alij aduersarij. Primò supradicta esse vera quando iudices laici procederent iudicialiter, secus autem ut est in casu nostro, extraiudicialiter, & per modum tantum nuda defensionis & protectionis oppressorum, prout ius commune hoc ex officio Regibus compe- tere tradit, *cap. Regum. 23. q. 5.* & colligitur ex *cap. filijs, vel nepotibus 16. q. 7.*

3. Respondeo quòd vna via si prohibetur, altera permitti non debet, saltem dum similis in utraque parte reperitur ratio, ex *reg. cum quid, de reg. iuris in 6.* sed recursus ad secularia tribunalia prohibetur ex sententia aduersariorum, via iurisdictionis ordina- riæ: ergo etiam prohibetur per viam extraordinariæ cognitionis, & defensionis, cum similis ratio in utra- que reperitur. Et licet aduersarij asserant in tali cog- nitione nullum actum iurisdictionis exerceri, hoc non est verum, quia quæ Princeps facit prætextu violentiæ, facit ex proprio officio, in sententia eorum; quæ autem pertinent ad officium Principis, sunt actus iurisdictionis, in hoc enim distinguitur officium Principis ab officio personæ priuati: ergo, &c. Dein- de iurisdictionis dicta est à iure dicèdo, ex *l. i. S. damus, ff. de suspectis tur.* sed iudices, ad quos in Hispania fit recursus, ius dicunt, nam vident acta, processus, & ferunt sententiam, teste Ceuallos *gloss. 6. §. 1.* & post- quam cognouerunt appellantem non habuisse iustam appellandi causam, condemnant ipsum in expensis & damnis alteri illatis, cogunt iudicem Ecclesiasti- cum ad acceptandam appellationem, imò ipsum con- demnant in expensis, ut fatetur Ceuallos *gloss. 8. n. 11.* Sesse *de inbibit. cap. 8. §. 3.* Gutierrez in *q. pract. lib. 2. q. 29.* & alij. Sed clarum est istos esse actus iudiciales, & iurisdictionales, ut optime obseruat Suarez *contra Regem Angliæ, lib. 4. cap. 37. num. 34.* & alij, ergo, &c. Ad *cap. Regum*, respondendum est illud procedere quoad laicos subditos, falsum enim est Principem cognoscendo causas Ecclesiasticorum per viam violentiæ, facere id, ad quod per dictum caput tenetur ex officio, nam ex officio tenetur solum suscipere & cognoscere causas subditorum, non verò extraneo- rum; Ecclesiastici verò non sunt subditi Principi lai-

Tom. I. X.

co, sed Ecclesiastico, ex *cap. Ecclesia, de constit. & contrarium faciendo facit contra proprium officium.* Principis enim officium est quieti, & bono publico consulere, & suum cuique tribuere; dum autem Princeps laicus in causis Ecclesiasticis se ingerit, Ecclesiasticam iurisdictionem usurpat, & Ecclesiæ liber- tatem violat: ergo contra proprium officium facit. Ad *cap. filijs, vel nepotibus*, respondent aliqui, quòd solum ibi dicitur ut patronus Ecclesiæ, si viderit bona Ecclesiæ inferioribus Clericis defraudari, moneat Episcopum, si ab ipso Episcopo, moneat Metropol- itanum, si à Metropolitano, Regis auribus intima- re non differat, quod non debet intelligi, ut Rex iurisdictione utatur in Metropolitanum, sed ut aucto- ritate sua illum moneat, vel si non satis est, implora- to Pontifice, illius autoritate illum cohibeat. Inter- im verò factio & potentia impediatur ne Ecclesiæ in bonis suis damnum patiatur. Ita Suarez *contra Regem Angliæ, lib. 4. c. 34. n. 38.* & alij. Sed ego putò eum plu- ribus Doctoribus, quos alibi ad fatietatem adduxi, dictum *cap. filijs, vel nepotibus*, fuisse postea per *cap. qualiter & quando, de iudicijs*, abrogatum. Vnde mi- nor quare Sotomaior dixerit me non concludenter satisfecisse ad auctoritatem dicti textus.

4. Vrget secundò Sotomaior, & aduersarij, quia iure naturæ & diuino licitum est vim vi repellere, & innocentem tueri, *l. vi vim, ff. de iust. & iure.* Ergo si iudex Ecclesiasticus vim inferat, poterit sæcularis iudex innocentem ad se confugientem tueri, eiuque appellationem admittere. Respondeo cum glossa in *l. cit. vi vim*, licitum esse vim vi repellere, dum vis iniuste inferatur ab aliquo priuato, non autem ab eo, cui subditi sumus, ut patet ex *l. iniuriarum, §. 1. ff. de iniur. & ex l. qui restitueret, ff. de rei vendicat.* si igitur iudex non supremus vim inferat seruato iuris ordi- dine, ad Superiorem appellatio interponatur. Si iudex supremus iniquè vexet, nullum superest reme- dium, nisi ut pœna æquo & patienti animo sufferatur, ut faciunt laici oppressi à iudicibus suis. In quo casu si laicus de suo iudice sæculari conqueratur, quòd illi, inferat vim negando appellationem vel quid simile, equidem non patienter ferret iudex sæcularis, ut Ec- clesiasticus se intromittat, & auctoritatem suam in- terponat, acta causæ postulando sub præcepto, vel censura ad examinandum, vel iudicandum, an iudex sæcularis vim fecerit, necne? Neque sæculares iudi- ces illam vocabunt defensionem in iudice Ecclesiasti- co, sed suæ iurisdictionis usurpationem. Ergo eodem iure ipsi iudices sæculares respectu Ecclesiasticorum censi debent, imò maiori, quia maiorem potesta- tem habet iudex Ecclesiasticus supra laicum, quam è conuerso. Prælati enim Ecclesiastici potest iudi- care de peccatis omnium suarum ouium, iuxta *cap. nouis, de iudicijs*, & *cap. ex tenere, de foro comper. & cap. si quis de potestibus 24. q. 3.* Et munus defenden- di innocentes, de quo loquimur, magis inuincit Prælati Ecclesiastici, quam secularibus Magistrati- bus, ut docet glossa in *d. cap. Regum*, & colligi po- test ex multis decretis *87. dist.* Sed respondeo secun- dò ad argumentum quòd non est licitum vim vi re- pellere, nisi cum duplici conditione. Prima est ut certò constet de iniuria illata, nam si dubium sit præ- sumendum est in fauorem Superioris Ecclesiastici: tum, quia in facto Superioris non præsumitur deli- ctum, tum, quia, iudices laici, dum ipsis certò non constat de iniuria alteri illata à iudice Ecclesiastico periculo se exponunt inferendi iniuriam Superiori Ecclesiastico, ipsumque priuandi iure, quod habet in sibi subditum. Sed ista conditio quasi semper deest, nam iudices laici, dum in causis Ecclesiasticis appella- tionem admittunt, ipsis certo non constat de iniuria

Alibi
Resol. quæ hic
est infra 59.
per totam,
& signanter
sup. hoc in
cuius §. vlt.

L. xia

ria à iudice Ecclesiastico illata, quod ex ipso facto manifestè apparet, cum appellationem admittant; sèque interponant vt examinent, an vis inferatur, necne, ergo, &c. Secunda conditio, vt licitum sit vim vi repellere, est, vt feruetur moderamè inculpatæ tutelæ moderamè autè inculpatæ tutelæ non feruetur dum laicus, aut Ecclesiasticus, aut Ecclesiasticus ad laicos iudices recurrit, & appellationem interponit: ergo, &c. Probo minorem primò, quia non feruetur moderamè inculpatæ tutelæ quoties inuafus habet aliam viam euadendi ab inuafione, & iniusta vexatione absque maiori, vel æquali damno, quàm vim inferendo, vt patet in materia de homicidio patrato ad necessariam sui defensionem: sed in nostro casu inuafio competit alia ratio euadendi absque maiori, vel æquali damno; potest enim recursum ad Ecclesiasticum iudicem habere, & in defectu vniuersi Superioris Ecclesiastici alium adire, iuxta sacrorum Canonum dispositionem, vt etiam in foro seculari, vsu & praxi litigantium receptum est, ergo, &c. Deinde licitum est vim vi repellere, quoties id fieri potest sine grauiori damno communi; sed in casu nostro etiam si pars appellans molestias, expensas, &c. pateret, vt supponit Sotomaior, grauius damnum commune sequitur ad eundem seculares iudices, nã Ecclesiastica iurisdicção violatur, & perturbatio in iudiciis sequitur, & sicut innocens non potest aggressorem occidere, quoties ex morte aggressoris graue damnum Reipublica sequitur, ita neque licitum erit seculares iudices adire, quoties libertati Ecclesiasticæ graue damnum inde inferatur, neque iudices laici possunt ex eadem ratione oppressum ad se ipsos recurrentem tueri, ergo, &c. Nec obstat dicere in tali casu libertatem Ecclesiasticam non lædi, cum laici iudices actus iurisdictionales non exerceant, sed solius innocentis protectionem extrajudicialiter, & per viam extraordinariæ cognitionis suscipiant. Nam respondeo hoc verbis asseri, sed re ipsa contrarium fieri, vt constat ex supradictis. Et reuera si in tali casu libertas Ecclesiastica non læderetur, Summus Pontifex, Collegium Cardinalium, alique Primates Ecclesie, & sacra Rota Romana, vt patebit in fine huius tractatus, non detestarentur hanc praxim tuendi innocentes vi oppressos, sed laudibus efferrent, commendarent, & approbarent. An autem summus Pontifex & alij hanc praxim approbent, consulant aduersarij Bullam Cœne, vel potius, quia ab ipsis eius verba aliter exponuntur, rogent Summum Pontificem, vt ipsos de sua mente certiores facere dignetur, vt violandæ libertatis Ecclesiasticæ periculum euitent.

5. Et tandem vrget tertio Sotomaior, & alij aduersarij, hanc praxim sustinendam esse. Primò ex consuetudine immemorabili, quæ licet non possit tollere omnem exemptionem Clericorum, potest tamen in aliquo casu particulari, vt esset in casu nostro de tollenda vi. Secundò, quia est consuetudo coniuncta cum fama priuilegij, quæ vaga & incerta etiam sufficit. Tertio, quia talis consuetudo est mixta laicorũ & Clericorum. Et tandè Summus Pontifex hanc praxim scit & tolerat; ergo tacitè cõsentit.

6. Respondeo ad primum, consuetudinem immemorabile etiam in casu particulari, non valere contra libertatem Ecclesiasticam, vt ego satis probaui in part. 4. tr. 1. resol. 1. & infra in hoc tractatu latius probabo, & patet ex c. Clericis, de iudiciis, & aliis iuribus tã clarè, vt neciã quo pacto hæc opinio possit sustineri cum in dictis sacris Canonibus Summi Pontifices apertè damnent consuetudinem particularem circa aliquem tantum casum, tendentem contra immunitatem Ecclesiasticam. Vide infra resol. 21.

7. Ad secundum respondeo cum Suarez contra

Regem Angliæ, lib. 4. cap. 34. num. 17. illam doctrinam non esse veram, sed tunc esse admittendam, quando cum consuetudine immemorabili coniungeretur constans fama, & traditio, æquè antiqua, & immemorialis, quod præcesserit priuilegium, & talis traditio integrè probaretur. Sed hoc non accidit in casu nostro, ergo, &c. quod apertè confirmatur, nam Ceuillos mordicus sustinet non adesse, neque aduulse tale priuilegium.

8. Ad tertium respondeo cum sapientissimo Valboa de Magroviejo in cap. 1. de foro compet. n. 6. tunc consuetudinem Clericorum & laicorum mixtam obligare Clericos, quando dicta consuetudo non prædicat sacris Canonibus, vel ab ipsis non fuerit reprobata, quæ omnia accidunt in casu nostro, ergo, &c. Vide Iohnino infra in resol. 21. & in part. 4. tract. 1. resol. 66. vbi adduxi Suarez. Et tandem ad id, quod asseritur, adesse in hoc casu tolerantiam Pontificiam, & tacitum consensum, respondeo quod esset videndum an talis tolerantia sit approbatua, vel tantum permissua ad vitanda maiora mala & inconuenientia. Ita decisio Rotæ in antiquis 10. de consuet. & Surdus conf. 301. & alij penes me in part. 4. tract. 1. resol. 1. quibus adde Cocheit in vind. lib. 1. cap. 3. num. 8. asserunt in hoc casu Pontificem non solum tacitè non consentire, sed potius singulis annis aperte reclamare in Bulla Cœne, & quo pacto quis dici potest tacitè tolerare, si singulis annis expressè reclamat, vt supra dictum est. Ergo, &c. Et hæc dicta sufficiant tolerare, si singulis annis expressè reclamat, vt supra dictum est. Ergo, &c. Et hæc dicta sufficiant defensionis, causa aduersus ea quæ contra me ex doctissimo Salgado edidit vbi supra, non minus doctus Sotomaior. Vnde ex his patet etiam responsio ad ea quæ nouissimè adducit eruditissimus Torreblanca in Pract. iur. spir. lib. 15. cap. 10. per totum.

9. Non de nam tamen hæc adnotare cum Baldello in disp. Teholog. tom. 1. lib. 5. disput. 40. num. 13. & aliis, quòd si pro factò Prælati & iudicis Ecclesiastici sit aliqua opinio probabilis inter Doctores, quia cum licitè possit illam sequi, reuera, tunc nullã vim, aut iniuriam facit subdito, si illam sequatur, ac proinde non poterit recurrere tanquam vi oppressus ad iudicem secularem, nec in tali casu poterit esse defensio, sed erit manifesta iniuria, & offensio, si repellatur ab illa sequenda. Et hæc opinio contra Salgadam procedit, etiam si opinio pro subdito sit probabilior, nam vt alibi diximus probabiliter, potest iudex ferre sententiam secundum opinionem probabilem, relicta probabiliori, neque de hoc in syndicatũ secundum Sancium potest puniri, ergo, &c.

RESOL. XXXVIII.

An sit licitum pro vitollenda recurrere ad Regia Tribunalia?

Et inferitur incurrrere in excommunicationem Bulla Cœne Religiosum recurrerent ad Regem, Protegem, vel Governatorem, vt vim sibi illatum à suo Superiore tantum tollat. Ex part. 3. tract. 1. Ref. 53.

§. 1. DE hac quaestione egi in alio tract. de immunit. Eccles. resol. 13. & pro parte affirmatiua adduxi plures Doctores, quibus nunc addo Auilam de censuris part. 2. cap. 7. disp. 2. dub. 5. Morlam in empirio iuris tit. 2. g. 14. n. 4. Quintana Ducham Ecclesiast. lib. 1. c. 9. n. 14. Rodriquez de annis reddit. lib. 1. c. 17. n. 6. Parladorum rer. quotidian. lib. 3. differ. 9. §. 4. n. 24. Suarez de Paz, in praxi. 2. part. 1. c. 6. g. 1. n. 34. Simancam instr. Cath. 1. 49. n. 35. Gurtierrez pract. 99. lib. 1. g. 20. n. 1. & de iur. confir. part. 1. cap. 2. num. 26. Garfiam de nobil. glossa 1. n. 25. Couarruuiam pract. 99. cap. 35. num. 3. Mexiam

à 6. Sed dato, & non concesso.

Sup. hoc infra in Ref. 295. & in aliis eius annot.

Quæ hic sũt Ref. 2. & 7. & in aliis earum annotationum.

Quæ hic est supra Ref. 11. & in aliis positis in annot. eius 5. Verum.

Sup. hoc in tom. 8. tract. 1. Ref. 23.

Alibi in tom. 8. tract. 1. Ref. 20. & 21. & in aliis positum in annot. §. vlt. Ref. 1. huius not.

Quæ hic est supra Ref. 11.

Quæ hic est supra Ref. 2.